משניות מבוארות

מסכת פסחים פרק א

ג' כסלו

בגַלגַל הָעשוי לְהַעֲלות בו על יְדֵי חֲבָלִים, מְמַלְּאין בו שַׁבָּת בְּמִקְדָּשׁ. וּבשאר מקום לא יִמָּלֵא בְּגַלְגַּל, שֶׁמָּא יָבוא לְהַשְׁקות גִּנּוּת, וּבְמָקום שֶׁאֵין חָשֵׁשׁ שֶׁמָּא יָבוא לְמַלְאות מָתֶר, **וּמִבְּאֵר הַקֵּר** הֵדִינו בְּאֵר מִים חַיִּים מְמַלְּאין **בְּיום טוב,** דְּבָרֵאשונים הִתִּירו לָהֶם בְּרֶבֶל לְצָרְך עוֹלֵי רְגָלִים, וְנִשְׁאֲרו בְּהֶתֵּרָן. וְלא הִתִּירו בְּשַׁבָּת.

ג' כסלו

טו) שְׂרֵץ מֵת **שֶׁנִּמְצָא בְּמִקְדָּשׁ** בְּשַׁבָּת, **כֹּהן מוֹצִיאו בְּחֵמְיוֹ** בְּאֶבְנָטו, כְּדֵי **שֶׁלֹּא לְשַׁהוֹת אֶת הַטֻּמְאָה** עַד שֶׁיָּבֵא כְּלֵי עֵץ, **וּמִתָּר בְּשַׁבָּת אֵינו** עַל פִּי שֶׁמְּטַלְטֵל מְקָצָת, דְּאֵין שְׁבות בְּמִקְדָּשׁ, וְאֵין צָרִיךְ לְחוּשׁ לְטֻמְאַת הֶכֵּלוֹ, וְאֵינו מְטַמֵּא, שֶׁהֲרֵי אֵינו נוֹגֵע בְּשָׁרֵץ וְשָׁרֵץ אֵינו מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא, וְהָנֵה לֵיה אֲבָנֵט רִאשׁוֹן לְטוּמְאָה וְאֵין אָדָם יְכוֹלִים מְקַבְּלִין טוּמְאָה אֶלָּא מֵאָב הַטּוּמְאָה. **דְּבְרֵי רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּצִבְעֹת** שֶׁל עֵץ שֶׁהוא פְּשוּטִי כְּלֵי עֵץ שֶׁאֵין לו בֵּית קִבּוּל הָיָה מוֹצִיאו, **שֶׁלֹּא לְרַבּוֹת אֶת הַטֻּמְאָה,** שֶׁלֹּא יִטְמָא אֲבָנֵט. וְנִחַ לו לְהַשְׁהוֹת אֶת הַטֻּמְאָה עַד שֶׁיִּטְמָא אֶת הַצִּבְעֹת, מִלְּטַמֵּא הָאֲבָנֵט: **מוּתָּרִין אוֹתו** הַשְּׁרֵץ בְּשַׁבָּת, **מִן הַהֵיכָל, וּמִן הָאוֹלָם, וּמִבֵּין הָאוּלָם לַמִּזְבֵּחַ, דִּבְרֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נַנָּס.** אֲבָל בְּמִזְבֵּאוו בְּעֲזָרָה, מִכְסֶה אוֹתָה בְּקַפְסֶקֶת סִיר שֶׁל נְחֹשֶׁת עַד שֶׁתִּתְחַשֵּׁךְ. **רִבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, מִקּום שֶׁחִיְּבוּ עַל זְדוֹנו כָּרֵת,** דְּהֵינו מִן יָמִים בְּמִדְבַּר בְּטֻמְאָה יָהא חַיָּב כָּרֵת, **וְעַל שֶׁגָּרְמו חֲטָאת** הֵדִינו עַל הָעֲזָרָה, **מַשָּׁם מוֹצִיאִין אוֹתו.** וְאִשְׁתְּרוּ בֵּין לְרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה וּבֵין לְרִבִּי יְהוּדָה, לְמַר כְּדַאיתָא לֵיה הָכָא וּלְמַר כְּדַאיתָא לֵיה. **כּוֹפִין עָלָיו קַפְסֶקֶת** עַד שֶׁתִּתְחַשֵּׁךְ, וְאַחַר כָּךְ מוֹצִיאִין אוֹתו. **רִבִּי שִׁמְעוֹן** חוֹלֵק עַל מַה שֶׁאָמַר בְּמִשְׁנָה קוֹדֶמֶת שֶׁהוּשְׁרוּ נִימָה בְּמִקְדָּשׁ, וְהוא **אוֹמֵר** שֶׁאִסּוּר, וְרַק בְּעֲזָרָה מֻתָּר, וְאָמַר אֲנִי מְחַמֵּיר וּבְתוֹסִפְתָּא אֲנִי מַקֵּל בְּפָרָק ד' מ"א **מִקּום שֶׁהִתִּירו לְךָ חֲכָמִים** הֵדִינו תּוֹךְ ט"ו אַמָּה אם יָצָא **מִשְּׁלַךְ נִתְּנו לְךָ** דְּמִן הַדִּין הָיָה צָרִיךְ לְהַתִּיר לְכַתְּחִלָּה, שֶׁאֵין קוֹבְעִין הַתְּחוּם בְּסוֹף אַלְפַּיִם אַמָּה, אֶלָּא בְּוַסְכִּין מִפְּנֵי הַסּוֹתְיוּ, שֶׁאֵין מְסִיְּרִין הַסִּיכּוּן, וּלְפָעֲמִים יוֹצְאִין מִעֵט, אֲבָל כָּאן אָסוּר, **שֶׁלֹּא הִתִּירו לְךָ אֶלָּא מִשּׁום שְׁבות** שֶׁיִּכּוֹל לְבוא לְיָדֵי אִסּוּר דְּאוֹרַיְתָא, וּלְכָךְ אֲנִי מַתִּיר כָּאן רַק בְּעֲנִיבָה.

פֶּרֶק ב מִסֶּכֶת פְּסָחִים נִקְרֵאת עַל פְּסַח רִאשׁוֹן שֶׁהוא בְּנִי"ן בְּנִינָן, שֶׁאֵז הַקְּרִיבו קָרְבָּן פֶּסַח, מִי שֶׁהָיָה טָהוֹר אוֹ קָרוֹב לִירוּשָׁלַיִם. וְעַל שם פֶּסַח שֶׁיִּהא בי"ד **א) אוֹת לְאַרְבָּעָה עֹשֶׂר** בְּנִינָן, דְּהֵיינו לַיְלָה שֶׁלְּקַיָּנו בְּצֵאת הַכּוֹכָבִים, **בּוֹדְקִים אֶת הַחָמֵץ,** בְּחוֹרִין, וּבְמְקוֹמות הַצְּנוּעִים לְהַכְנִיס בו חָמֵץ, וְאַף עַל פִּי שֶׁבְּטֵלָּו, גָּזְרו חז"ל שֶׁמָּא יִמְצָא חָמֵץ בְּפֶסַח וְיַעֲבוֹר עַל בַּל יֵרָאֶה, שֶׁיִּמְלַךְ עַל עַצְמו, וְיֵשׁ אוֹמְרִים הַטַּעַם שֶׁמּוּתָּר לְעַכְּבו לְאָכְלָנו. וְהַבְּדִיקָה צָרִיךְ שֶׁיְּהָא **לְאור הַנֵּר,** דְּלְפָנוּ בְּגמ' מִקְרָא, וְלָמָּה בַּלַּיְלָה דְּבָרוּם שֶׁאֵין אוֹר הַנֵּר מֵאִיר כָּל כָּךְ, וְגַם שֶׁאִם בְּנֵי אָדָם מְצוּיִין בְּבָתֵּיהֶם, **אֲבָל כָּל מִקּום שֶׁאֵין מְכַנִּיסִין בו חָמֵץ** בְּיום הַבְּדִיקָה, **אֵינו צָרִיךְ בְּדִיקָה.** וְלָמָּה **אָמְרו** חֲכָמִים שֶׁיְּבַדּוּק, **שְׁתֵּי שׁוּרות** חֲבִיּות שֶׁל יַיִן. **בְּמִדְבָּר,** דְּהֵנוּ **מִקּום שֶׁמְּכַנִּיסִין בו חָמֵץ.**

ג' כסלו

מסכת פסחים פרק ב

הֵיום, שֶׁלֹּא יְפַסֵּד קָדָשִׁים, **וּשְׁוָרְפִין בְּתַחֲלַת שש.** לְפִי שֶׁבְּשַׁעָה אַחַת יְכוֹלִין לְטָעוֹת, וְלֹא יָדַע בְּדִיוּק אם הַגִּיעַ חֲצות: **ז) רִבִּי חֲנִינָא סְגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר, מִיַּמִּינִים שֶׁל כֹּהֲנִים, לֹא נִמְנְעו הַכֹּהֲנִים מִלְּשרוֹף אֶת הַבָּשָׂר שֶׁנִּטְמָא בּוֹלֵד הַטֻּמְאָה.** הֵדִינו מִלְּשרוֹף אֶת הַבָּשָׂר אַחַר, וְהָאוֹכֵל אַחַר נָגַע בְּאָדָם שֶׁנָּגַע בְּמַת בְּשַׁרְשֶׁרֶת, דְּהִנּוּגֵעַ בְּמַת נַעֲשָׂה אָב הַטֻּמְאָה, וְכֵן הַשָּׁרֶץ וְכֵן אָב הַטֻּמְאָה, הִנּוּגַע בו נַעֲשָׂה רִאשׁוֹן, וְאוֹכֵל שֶׁנָּגַע בְּאוֹכֶל נַעֲשָׂה שֵׁנִי, וְאֲכָל שְׁלִישִׁי שׁוֹרְפו **וְיָבֹא הַבָּשָׂר שֶׁנִּטְמָא בְּאָב הַטֻּמְאָה,** דְּהֵינו אוֹכֵל רִאשׁוֹן, **אַף עַל פִּי שֶׁמּוּסִיפִין טֻמְאָה עַל טֻמְאָתו,** דְּהַבָּשָׂר שֶׁהָיָה עַד עַתָּה שְׁלִישִׁי נַעֲשָׂה שֵׁנִי. **הוֹסִיף רִבִּי עֲקִיבָא,** עוֹד הוֹקַף מִעֵּין הוֹסָפָה נוֹסֶפֶת בְּשִׁעוּת הַשְּׂרִיפָה. **וְאָמַר מִיַّמִּינִים שֶׁל כֹּהֲנִים, לֹא נִמְנְעו מִלְּהַלִּיךְ אֶת הַשֵּׁמֶן שֶׁנִּפְסַל שֶׁנָּגַע בְּטבול יום,** דְּהֵינו זֶה שֶׁרָאה קְרִי וְטָבַל, אם לֹא הֶעֱרִיב שֶׁמֶשׁ, שֶׁעוֹשֶׂה אֶת הַתְּרוּמָה לִשְׁלִישִׁי לְטֻמְאָה, **בְּנֵי** שֶׁל מַתֶּכֶת הֵדִינו כְּלֵי שֶׁמְּדַלְּקִין בו שֶׁמֶן, **שֶׁנִּטְמָא בְּטֻמְאַת מֵת,** דְּדִינו שֶׁהֵן נִטְמָאִין לְהִיות כְּמוֹתו, דְּדָרְשִׁנוּ מִדְּכְתִיב (במדבר י"ט ט"ז) "בַּחֲלַל חָרֶב" דְּהֵינו הֵן נַעֲשִׂין כְּמוֹתו, אם לֹא הַטֻּמְאָה, **אַף עַל פִּי שֶׁמּוּסִיפִין טֻמְאָה עַל טֻמְאָתו,** כִּי עַד עַתָּה הָיָה שְׁלִישִׁי, וְעַתָּה שֵׁשׁ הַשֶּׁמֶן שֶׁנַּעֲשָׂה הַשֶּׁמֶן רִאשׁוֹן לְטֻמְאָה: **ז) אָמַר רִבִּי מֵאִיר, מִדְּבָרֵיהֶם שֶׁל** רִבִּי חֲנִינָא סְגַן הַכֹּהֲנִים, שֶׁאָמַר שֶׁמֻּתָּר לִשְׂרוף אוֹכֵל שְׁלִישִׁי שֶׁטִּמְאָתו הוא מִדְּרַבָּנָן, דְּסִבְרַת שְׁלִישִׁי אֵפִילּו נָגַע בְּמִשְׁקֶה שֵׁנִי הִיא דְּרַבָּנָן, הֲרֵי שֶׁדָּבָר שֶׁהוּתַּר מִדְּאוֹרַיְתָא מֻתָּר לְגָרוֹם לו טֻמְאָה בְּשִׁעוּת שְׂרִיפָה, **לְמַדְנו שֶׁשּׁוּרְפוּ תְּרוּמָה טְהוֹרָה עִם הַטֻּמְאָה בְּסֵפֶר.** כֵּיוָן שֶׁלְּשְׂרִיפָה עוֹמֶדֶת. וְאַפִּלּוּ שֶׁכָּל דִּין לִשְׂרִיפָה הוא מִדְּרַבָּנָן, **אָמַר לו רִבִּי יוֹסִי,** אִינו דּוֹמֶה לְמַה שֶׁלְּמַדְנו, וְלֹא תִּלְמוֹד אוֹמֵר, דְּסו"כ דָּשָׁם הִיא מִדְּאוֹרַיְתָא טֻמְאָה, וּלְכָךְ הִתִּירו לִשְׂרוף טֻמְאָה עַל טֻמְאָה מְחוּמֶרֶת, אֲבָל לִשְׂרוף טְהוֹרָה עַל טֻמְאָה אָסוּר, **וּמודים רִבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ,** דְּמֵלִּין לְעִנְיָן תְּרוּמָה כְּדַלְקָלָן, **שֶׁשּׁוּרְפוּ זו הַטְּהוֹרָה לְעַצְמָהּ, וְזו הַטֻّמְאָה לְעַצְמָהּ,** וְאַף עַל פִּי שֶׁמִּתְּחִילָּה טְמֵאָה מִפְּסָק, שֶׁהֲדָבָר תָּלוּי בְּסָפֵק אם הַטֻּמְאָה אוֹ טָהוֹר הוא, **שְׁרֵי אֱלִיעֶזֶר אומר, תִּשְׂרף זו תְּלוּיָה לְעַצְמָהּ, וזו טְמֵאָה** יְדֵאי **לְעַצְמָהּ.** דְּסָבְרֵיהּ לֵיה לְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּמִזּוּהָר עַל שְׁמִירַת תְּרוּמָה תְּלוּיָה, **וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אומר, מֻתָּר לִשְׂרוף שֶׁתִּיהֶן כְּאַחַת דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ סְבִירָא לֵיה דְּאִינו מִזּוּהָר עַל הַתְּלוּיָה, אֶלָּא עַל הַטְּהוֹרָה לִתְרוּמות** פ"ח מ"ח, **וּתְלוּיָה וּטְהוֹרָה** מוֹדֵי עַלְמָא מודים **שֶׁשּׁוּרְפוּ** קְאַחַת.

לְגִרוֹם טֻמְאָה בְּשִׁעוּת שְׂרִיפָה לִתְרוּמַת חָמֵץ שֶׁהוא טָהוֹר בְּנִדְּחֵי:

פֶּרֶק ב כָּל **שֶׁעָה שֶׁמֻּתָּר לֶאֱכוֹל** בְּתְרוּמָה, דְּהֵינו קֹדֶשׁ שְׁפֵי בְּפֶרֶק הַקּוֹדֶם מ"ד בְּרַבִּי יוֹסֵי, **מֵאֵיזוֹ הַמִּדָּה,** אִינו דּוֹמֶה לְמַה שֶׁלְּמַדְנו, דס"ל דָּשָׁם הִיא מִדְּאוֹרַיְתָא טֻמְאָה, וּלְכָךְ הִתִּירו לִשְׂרוף טֻמְאָה עַל טֻמְאָה מְחוּמֶרֶת, אֲבָל לִשְׂרוף טְהוֹרָה עַל טֻמְאָה אָסוּר, **וּמודים רִבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ,** דְּמֵלִּין לְעִנְיָן תְּרוּמָה כְּדַלְקָלָן, **וזו הַטֻּמְאָה לְעַצְמָהּ,** וְאַף עַל פִּי שֶׁמִּתְּחִילָּה טְמֵאָה מִפְּסָק, **וְזו הַטְּהוֹרָה לְעַצְמָהּ,** וְאַף עַל פִּי שֶׁמִּתְּחִילָּה הָיָה מִן הַסָּפֵק אם הַטֻּמְאָה בָּאָה בְּטֻמְאַת מֵת, **אֵין אָדָם יוֹצֵא בְּהֶן** יְדֵי חוֹבָתו בְּאֶבְיוֹנִים, **וּמִדְּמֵי עֲצָמָם** שֶׁל יְדֵי חוֹבָתו בְּפֶסַח, **בְּחִטִּים,** בְּשַׁעוֹרִים, **בְּכִסְמִין** וּבְשִׁיפוֹן, **וּבְשִׁבּוֹלֶת שוּעָל,** אֲבָל שְׁאָר מִינִים אֵין מִחְמַיְּצִין, וְאַפִּלּוּ שֶׁנִּרְאָה כְּמַחְמִיץ אֵינו אֶלָּא קַלְקוּל וְיִסּוּרִין, **וּיוֹצְאִין** יְדֵי חוֹבַת אֲכִילַת מַצָּה **בְּדַמְּאי,** שֶׁפָּסַק אם הוא מַעֲשֵׂר, **וּבְמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּטְּלוּ תְּרוּמות,** תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁצָּרִיךְ הַלֵּוִי לְהַכְרִיעַ מִמַּעֲשֵׂר רִאשׁוֹן אֶחָד מַעֲשֵׂר לְכֹהֵן וְלֹא נִטְּלָה מִמֶּנּו תְּרוּמָה גְּדוֹלָה מִפְּנֵי שֶׁהַקְּדִימו בְּשַׁבְּלִין